

Piotr Kilanowski

Zakład Architektury Polskiej
Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej
Nr ORCID: 0000-0003-2304-931x

Division of Polish Architecture
Faculty of Architecture of the Warsaw University
of Technology
ORCID iD: 0000-0003-2304-931x

Józef Napoleon Czerwiński (1870-1940) i Waław Heppen (1866-1939) – sylwetki twórcze, indywidualna działalność oraz współpraca architektoniczno-budowlana w latach 1909-1914

Józef Napoleon Czerwiński (1870-1940) and Waław Heppen (1866-1939) – Creative Profiles, Individual Activities, and Architectural and Construction Cooperation in 1909-1914

Abstrakt

Niniejszy artykuł poświęcono życiorysom i działalności zawodowej warszawskich architektów Józefa N. Czerwińskiego (1870-1940) i Waława Heppena (1866-1939), a w szczególności ich współpracy architektoniczno-budowlanej w latach od około 1909 do 1914. Zarówno indywidualne, jak i wspólne dokonania zawodowe wspomnianych architektów nie zostały dotychczas szerzej omówione. W ramach artykułu przybliżono dzieje i aktywność zawodową, a także niektóre wątki dotyczące życia prywatnego obydwu architektów. Ich wspólna działalność zawodowa wiązała się z powstaniem w Warszawie kilkudziesięciu znaczących kamienic czynszowych w latach bezpośrednio poprzedzających wybuch pierwszej wojny światowej. Kamienice projektowane przez Czerwińskiego i Heppena utrzymane były w stylistyce wczesnomodernistycznej z przewagą motywów neobarokowych i późnosecesyjnych. Budynki te odznaczały się nie tylko znaczącą wysokością, ale również przestudiowanymi proporcjami oraz znakomitej jakości wystrójem architektonicznym i wyposażeniem stałym. Większość wspólnych realizacji Czerwińskiego i Heppena zaczęto uznawać po latach za wybitne przykłady warszawskiej architektury wczesnego modernizmu sprzed 1914 roku. Niektóre ze wspomnianych kamienic przetrwały do czasów współczesnych w stanie bliskim pierwotnemu, inne natomiast uległy niestety zniszczeniu bądź znaczącemu okaleczeniu.

Słowa kluczowe: Józef Napoleon Czerwiński, Waław Heppen, architekt, budowniczy, kamienica, dom czynszowy, dom dochodowy, Warszawa, Polska, wczesny modernizm, projekt, architektura, historia

Abstract

This article is devoted to the biographies and professional activities of two Warsaw architects: Józef N. Czerwiński (1870-1940) and Waław Heppen (1866-1939), and in particular their architectural and construction cooperation in the years from around 1909 to 1914. Both the individual and joint professional achievements of these architects have not yet been discussed in detail. The article takes a closer look at the history and professional activities as well as some topics related to the private life of both architects. Their joint professional activity was associated with the construction of several dozen significant tenement houses in Warsaw in the years immediately preceding the outbreak of World War I. The tenement houses designed by Czerwiński and Heppen were in the style of the early modern architecture with the dominance of neo-Baroque and late Art Nouveau motifs. These buildings were characterised not only by their considerable height but also by their studied proportions and excellent architectural design and fixed furnishings. Years later, most of Czerwiński's and Heppen's joint projects came to be regarded as outstanding examples of Warsaw's pre-1914 early modern architecture. Some of these buildings have survived to the present day in a condition close to the original one, while others have unfortunately been destroyed or badly damaged.

Keywords: Józef Napoleon Czerwiński, Waław Heppen, architect, builder, tenement house, rental house, profit house, Warsaw, Poland, early modernism, design, architecture, history

Piotr Jakub Kilanowski, architekt, absolwent (2010) i doktor (2018) Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Od 2010 roku współpracownik w Pracowni Architektoniczno-Konserwatorskiej „Proart” Anny Rostkowskiej. Zdobywca III nagrody za projekt architektoniczny w konkursie „Współczesna Kamienica Łódzka – edycja druga” (2017), wyróżnienia w konkursach na projekt budynku u zbiegu ul. Żąbkowskiej i Targowej w Warszawie (2006), projekt schematu malowania lokomotywy

Piotr Jakub Kilanowski, architect, graduate (2010) and PhD (2018) of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology. From 2010, an associate in Anna Rostkowska's Architectural and Conservation Studio “Proart”. Winner of the third prize for an architectural design in the competition “Contemporary Tenement House in Łódź – second edition” (2017), honourable mentions in competitions for the design of a building at the intersection of Żąbkowska and Targowa Streets in

elektrycznych typu P16oDC dla Kolei Mazowieckich (2010) i na szkice architektoniczne starej Pragi (2005). Autor projektu polichromii ścian szczytowych kamienic przy ul. Smolnej 32-38 na zlecenie i z realizacją Good Looking Studio dla Ghelamco Poland (2018). Asystent (2017-2019), następnie adiunkt (od 2019) w Zakładzie Architektury Polskiej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Autor artykułów m.in. w czasopismach „Ochrona Zabytków”, „Spotkania z Zabytkami”, „Świat Kolei” i „Zawód: Architekt”. Nr ORCID: 0000-0003-2304-931

Warsaw (2006), the design of a painting scheme for electric locomotives type P16oDC for Koleje Mazowieckie (2010) and the project of architectural sketches of the old Praga district (2005). Author of the project of the gable walls polychromy of the tenements at 32-38 Smolna Street, commissioned and realised by Good Looking Studio for Ghelamco Poland (2018). Assistant (2017-2019), assistant professor (from 2019) in the Division of Polish Architecture at the Faculty of Architecture, Warsaw University of Technology. Author of articles in the magazines: “Ochrona Zabytków”, “Spotkania z Zabytkami”, “Świat Kolei” and “Zawód: Architekt”. ORCID iD: 0000-0003-2304-931